

I den norske betænkning er det vurderet, at problemstillingen om værnepligt og dobbelt statsborgerskab ikke længere har den store praktiske betydning henset til, at 1997 konventionen stiller staterne frit med hensyn til dobbelt statsborgerskab. Udvalget konkluderede, at eventuelle problemer, der måtte opstå i forbindelse med dobbelte statsborgeres aftjening af værnepligt, kan søges løst gennem internationale konventioner på området eller bilaterale aftaler landene imellem.

Udgangspunktet i norsk ret er, at en person med dobbelt statsborgerskab i overensstemmelse med 1963 konventionen alene skal aftjene værnepligt i et af de lande, hvor vedkommende er statsborger. Såfremt en fremmed statsborger opnår norsk statsborgerskab efter at have aftjent værnepligt i sit oprindelsesland, vil vedkommende i forbindelse med en eventuel aftjening af norsk værnepligt få fradrag for den tjenestetid, han måtte have aftjent i sit oprindelsesland.

I den svenske betænkning har ekspertudvalget påpeget, at problemstillingen om dobbelt statsborgerskab og værnepligt i praksis vil være begrænset til de situationer, hvor en person fra en stat, der ikke har tiltrådt 1963 konventionen eller har indgået en aftale med Sverige, opnår svensk statsborgerskab. Det konkluderes, at en sådan konflikt kun sjældent kan forventes at opstå, da flertallet af stater generelt indtager synspunktet, at en person med dobbelt statsborgerskab alene skal aftjene værnepligt i en af de stater, hvor vedkommende er statsborger.

Ekspertudvalget i både den svenske og norske betænkning anerkendte dog, at der kan forekomme situationer, hvor en person med dobbelt statsborgerskab kan risikere at skulle aftjene værnepligt i flere stater, fordi den værnepligt, som vedkommende har aftjent i Sverige eller Norge, ikke anerkendes af vedkommendes oprindelsesland.

Det svenske ekspertudvalg bemærkede i den forbindelse, at det er uhensigtsmæssigt, at en person med dobbelt statsborgerskab kan risikere at skulle aftjene værnepligt i flere stater, og at Sverige – i det omfang det bliver aktuelt – bør minimere risikoen herfor ved at søge at få aftaler i stand med de stater, hvor der kan opstå problemer. Udvalget bemærkede dog, at den enkelte person kan undgå at skulle aftjene værnepligt i flere stater ved ikke at rejse til den stat, som ikke accepterer, at vedkommende allerede har aftjent værnepligt i Sverige.

Det norske ekspertudvalg bemærkede, at det forhold, at en person med dobbelt statsborgerskab kan risikere at skulle aftjene værnepligt i flere stater, kan have betydning for den enkelte, f.eks. hvis den pågældende ønsker at rejse til oprindelseslandet, og at det derfor er vigtigt, at den pågældende er bekendt med denne risiko og véd, at muligheden for diplomatisk bistand fra norsk side vil være begrænset. Udvalget fandt dog ikke, at dette forhold burde være et argument for, at erhvervelse af norsk statsborgerskab skal være betinget af, at vedkommende mister sit hidtidige statsborgerskab.

Endvidere påpegede det norske ekspertudvalg, at der kan forekomme situationer, hvor en person med dobbelt statsborgerskab bliver optaget af en krigssituation i sit oprindelsesland og derfor ønsker at gøre en militærindsats dér, f.eks. som en del af en fredsbevarende styrke udsendt af den stat, hvor han også er statsborger, i dette tilfælde Norge. Udvalget vurderede, at der ikke er grund til at tro, at personer med dobbelt statsborgerskab skulle være stærkere engageret end norske statsborgere fra samme oprindelsesland, som ikke er dobbelte statsborgere, og at problemstillingen bør løses ved, at man ved sammensætningen af militære enheder til eksempelvis fredsbevarende styrker undgår at inkludere personer med en stærk tilknytning til landet.

I forhold til aktive krigshandlinger påpeger Australien, Tyskland og USA i deres høringsvar, at deres lovgivning indeholder bestemmelser, hvorefter dobbelte statsborgere, der indtræder i militæret i den stat, hvor de også er statsborgere, mister deres andet statsborgerskab, såfremt der er en krigstilstand mellem de to stater.

Forsvarsministeriet har over for Integrationsministeriet oplyst, at dobbelt statsborgerskab ikke er en hindring for aftjening af værnepligt i Danmark. Danmark anerkender i overensstemmelse med bestemmelserne i 1963 og 1997 konventionerne som hovedregel værnepligt aftjent af en person med dobbelt statsborgerskab i det land, hvor vedkommende også er statsborger, således at personen ikke vil skulle aftjene værnepligt i Danmark. Danmark har endvidere indgået bilaterale aftaler på området med en række lande, blandt andet Tyskland.

6.6 Sociale ydelser

Samtlige de lande, der har besvaret ministeriets forespørgsel vedrørende retten til sociale